

162. Tiistaina 1 päivänä joulukuuta 1992

kello 14

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Kolmas käsittely:

1) Ehdotus laiksi kemikaalilain muuttamisesta 4774

Hallituksen esitys n:o 106
Työasiainvaliokunnan mietintö n:o 11

Toinen käsittely:

2) Ehdotus laiksi tulliverolain muuttamisesta 4775

Hallituksen esitys n:o 278
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 61

3) Ehdotukset laiksi työntekijäin eläkelain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi 4777

Hallituksen esitys n:o 304
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 41

4) Ehdotus laiksi sähkölain muuttamisesta

Hallituksen esitys n:o 258
Talousvaliokunnan mietintö n:o 49

5) Ehdotus laiksi eräitä julkisia yrityksiä koskevasta tiedonantovelvollisuudesta

Hallituksen esitys n:o 270
Talousvaliokunnan mietintö n:o 50

S.
6) Ehdotukset laiksi elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain muuttamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi 4777

S.
Hallituksen esitys n:o 259
Talousvaliokunnan mietintö n:o 51

Ainoa käsittely:

7) Ehdotus Baltian teknisen avun erityisrahastosta Viroa, Latviassa ja Liettuaa varten tehdyn maksuosuussopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä 4779

Hallituksen esitys n:o 178
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 23

8) Ehdotus Baltian erityisinvestointirahastosta pieniä ja keskisuuria yrityksiä varten Virossa, Latviassa ja Liettuaassa tehdyn maksuosuussopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Hallituksen esitys n:o 179
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 24

Ensimmäinen käsittely:

9) Ehdotus laiksi kunnan ja kuntainliiton viranhaltijoiden virantoimituksen ja työntekijöiden työnteon palkattomasta keskeyttämisestä määrääjäksi

.. Hallituksen esitys n:o 139
Hallintovaliokunnan mietintö n:o 13

10) Ehdotukset laeiksi valtion virkamieslain sekä yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain 15 a §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys n:o 103
Hallintovaliokunnan mietintö n:o 14

	S.	S.
11) Ehdotukset laeiksi Euroopan ta- lousalueesta tehtyyn sopimukseen liitty- vien eräiden työoikeudellisten lakien muuttamisesta	4779	annetun lain 96 §:n muuttamisesta (HE 171) 4779
Hallituksen esitys n:o 109 Työasiainvaliokunnan mietintö n:o 12		
E sitell ä ä n :		
12) Ed. Luukkaisen ym. lakialoite n:o 52 metsästyslaiksi.....	,,	19) Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 22 hallituksen esityksestä laiksi maatalousyrittäjien luopumiskorva- uksesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 194) ”
Pöydällepanoa varten esi- tell ä ä n :		
13) Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 22 Euroopan neuvoston Suomen val- tuuskunnan Euroopan neuvoston parla- mentaarisien yleiskokouksen toiminnasta 43. istuntokaudella 22.4.1991—7.2.1992 antaman kertomuksen johdosta (K 9).....	,,	20) Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 23 hallituksen esityksestä laiksi luopumiseläkelain muuttamisesta (HE 285) ”
14) Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 25 Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan Pohjoismaiden neuvoston toiminnasta vuodelta 1991 antaman kerto- muksen johdosta (K 15/1991 vp)	,,	21) Ympäristövaliokunnan mietintö n:o 11 hallituksen esityksestä laiksi vuokra- asuntolainojen korkotuesta annetun lain muuttamisesta (HE 292) ”
15) Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 26 hallituksen esityksestä EFTA-val- tioiden ja Israelin välillä tehdyn sopimuk- sen sekä siihen liittyvän Suomen ja Israelin välillä maataloustuotteiden kaupasta teh- dyn pöytäkirjan eräiden määräysten hy- väksymisestä (HE 266)	,,	22) Ympäristövaliokunnan mietintö n:o 12 hallituksen esityksestä laeiksi asunto- tuotantolain ja asuntojen perusparantami- sesta annetun lain muuttamisesta (HE 272) ”
16) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 62 hallituksen esityksen johdosta laiksi peltoalan perusteella suoritettavasta vien- tikustannusmaksusta annetun lain muut- tamisesta (HE 195)	,,	23) Ympäristövaliokunnan mietintö n:o 13 hallituksen esityksestä asuntosäästö- palkkiolaiksi ja laiksi oman asunnon han- kintaan myönnettävien lainojen korkotu- esta annetun lain muuttamisesta (HE 273) ”
17) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 63 hallituksen esityksen johdosta vuo- den 1992 neljänneksi lisätalousarvioksi (HE 308)	,,	24) Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mie- tintö n:o 43 hallituksen esityksestä laiksi työntekijäin eläkelain 9 §:n poikkeukselli- sesta soveltamisesta vuonna 1993 sekä laiksi työntekijäin työeläkemaksun huo- mioon ottamisesta eräissä päivärahoissa (HE 303) ”
18) Liikennevaliokunnan mietintö n:o 8 hallituksen esityksestä laiksi yleisistä teistä		Puhetta johtaa puhemies Suominen. —————
		Nimenhuudossa merkitään poissa oleviksi edustajat Donner, Haavisto, Hassi, Juhantalo, Komi, Korkea- ,, Komi, Korkea- Lax, Miettinen, Morri, Mäki-Hakola, Näsi, Paa- sio, Pekkarinen, Polvinen, Puhakka, Rehn E., Röntynen, Saastamoinen, Seppänen, Tuomioja, Turunen, Vehkaoja, Väyrynen ja Wahlström.
		Nimenhuudon jälkeen ilmoittautuvat edusta- jat Puhakka ja Väyrynen. —————

Ilmoitusasiat:**Lomanpyynnöt**

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päivästä virkatehtävien vuoksi edustajat Donner, Haavisto, Korkeaoja, Miettinen, Pekkarinen, Tuomioja ja Wahlström sekä yksityisasioiden vuoksi edustajat Juhantalo, Mäki-Hakola, Polvinen ja Turunen sekä tämän kuun 3 päivään virkatehtävien vuoksi edustajat Hassi, Komi, Kuuskoski, Lahti-Nuuttila, Paasio, Saastamoinen ja Seppänen.

Uusia hallituksen esityksiä

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmän ohella viime marraskuun 27 päivästä ovat eduskunnalle saapuneet hallituksen esitykset n:ot 315 sekä 317—328, jotka nyt on edustajille jaettu.

Kirjalliset kysymykset

Puhemies: Ilmoitetaan, että eduskunnalle ovat, puhemiehelle osoitettuina, saapuneet vastaukset kirjallisiin kysymyksiin n:ot 520, 522—524, 526 sekä 541. Nämä kysymykset vastauksiin on nyt jaettu edustajille.

Suomen Pankin tilintarkastajat

Puhemies: Luetaan Suomen Pankin varatilintarkastajan vaalia koskeva eduskunnan valitsijamiesten kirjelmä.

Sihtööri lukee:

”Eduskunnan valitsijamiehet
1 päivänä joulukuuta 1992
N:o 6

Eduskunnalle

Eduskunnan valitsijamiehet kunnioittaen ilmoittavat, että he ovat tänään valinneet Suomen Pankin varatilintarkastajaksi jäljellä olevaksi

toimikaudeksi edustaja Tina Mäkelän vapautuksen saaneen edustaja Hannu Suhosen sijaan.

Valitsijamiesten puolesta:

Kimmo Sasi
Puheenjohtaja

Ritva Bäckström
Sihtööri”

Valtiontilintarkastajat

Puhemies: Luetaan valtiontilintarkastajan vaalia koskeva eduskunnan valitsijamiesten kirjelmä.

Sihtööri lukee:

”Eduskunnan valitsijamiehet
1 päivänä joulukuuta 1992
N:o 7

Eduskunnalle

Eduskunnan valitsijamiehet kunnioittaen ilmoittavat, että he ovat tänään valinneet toimikaudeksi, joka alkaa 1 päivänä tammikuuta 1993 ja päättyy sen kalenterivuoden lopussa, jolloin seuraavat kansanedustajain vaalit toimitetaan,

valtiontilintarkastajiksi listalta n:o 1 ed. Lauri Metsämäen ja ed. Anna-Liisa Kasurisen sekä listalta n:o 2 ed. Kalevi Mattilan, ed. Pentti Mäki-Hakolan ja ed. Boris Renlundin sekä

valtiontilintarkastajien varajäseniksi listalta n:o 1 ed. Iivo Polven ja listalta n:o 2 ed. Olavi Ala-Nissilän, ed. Rose-Marie Björkenheimin, ed. Oiva Savelan ja ed. Bjarne Kalliksen.

Valitsijamiesten puolesta:

Kimmo Sasi
Puheenjohtaja

Ritva Bäckström
Sihtööri”

Puhemies: Eduskunta päättäneen ilmoittaa vaalista hallitukselle.

Hyväksytään.

Eduskunnan tilintarkastajat vuodeksi 1993

P u h e m i e s : Luetaan eduskunnan tilintarkastajien vaalia koskeva eduskunnan valitsijamiesten kirjelmä.

Sihteeri lukee:

”Eduskunnan valitsijamiehet
1 päivänä joulukuuta 1992
N:o 8

Eduskunnalle

Eduskunnan valitsijamiehet kunnioittaen ilmoittavat, että he ovat tänään valinneet tammi-kuun 1 päivänä 1993 alkavan varainhoitovuoden ajaksi eduskunnan tilisäännön 19 §:ssä taroitetuiksi tilintarkastajiksi

listalta n:o 1 ed. Lea Savolaisen varamiehenään ed. Osmo Polvinen sekä

listalta n:o 2 ed. Armas Komin varamiehenään ed. Johannes Leppänen ja ed. Tuula Linnainmaan varamiehenään ed. Oiva Savela.

Valitsijamiesten puolesta:

Kimmo Sasi
Puheenjohtaja

Ritva Bäckström
Sihteeri”

Lakialoitteen n:o 51 siirto

P u h e m i e s : Sen johdosta, että hallituksen esitys n:o 288 vuonna 1993 perittäviä sosiaaliturvamaksuja koskevaiksi lainsäädännöksi on 17 päivänä marraskuuta 1992 lähetetty valtiovarainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi, puhemiesneuvosto ehdottaa, että samaa asiaa koskeva ed. Mäkipään ym. lakialoite n:o 51 ehdotuksiksi laeiksi kansaneläkelain väliaikaisesta muuttamisesta ja vuodelta 1993 suoritettavasta sairausvakuutusmaksusta, joka on 27 päivänä marraskuuta 1992 lähetetty sosiaali- ja terveystieteiden valiokuntaan, siirrettäisiin valtiovarainvaliokuntaan.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:**1) Ehdotus laiksi kemikaalilain muuttamisesta**

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 106
Työasiainvaliokunnan mietintö n:o 11

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. N i k u l a : Arvoisa puhemies! Kemikaalilakia esitetään uudistettavaksi ja parannettavaksi tavalla, joka sinänsä on myönteinen ja kannatettava. Tästä laista voi sanoa niin kuin ennen vanhaan sanoivat työnantajat tuloratkaisuista, että oikeasuuntaista mutta riittämätöntä. Toisessa käsittelyssä hylättiin muutama muutos-ehdotus, jotka olisivat tehneet tästä laista vieläkin toimivamman ja paremman.

Erityisesti lainsäädännön toimivuuden parantamista perustelevat ne erilaiset ympäristövahingot, jotka parin vuoden aikana ovat eri puolilla maata, tosin pääasiassa eteläisemmässä Suomessa, tulleet paikallisen väestön hyvin kiusalliseen tietoisuuteen. On havaittu, että maaperässä ja pohjavesissä on vieraita myrkyllisiä aineita. Tästä on aiheutunut paitsi taloudellisia menetyksiä myös pelkoa terveydentilan säilymisestä vastaisuudessa ja monenlaista käytännön haittaa ihmisille, jotka ovat joutuneet maitotonkilla ja ämpäreillä erilaisista jakelupisteistä kantamaan käyttövettä itselleen.

Ympäristökysymyksissähän perinteisesti ja nyt aika vakiintuneesti ja hyvin laajalti hyväksytään aiheuttamisperiaate, ajatus siitä, että aiheuttaja maksaa. Näissä tapauksissa kuitenkin tämä periaate ei toteudu. Se itse asiassa toteutuu täysin käänteisesti. Ne, jotka aiheuttavat tai aiheuttivat, eivät maksa, ja ne, jotka joutuvat maksamaan, eivät aiheuttaneet. Siinä mielessä tilanne on täysin analoginen esimerkiksi vallitsevaan pankkikriisiin nähden.

On nimittäin käynyt ilmi, että niitä yrityksiä tai toiminnanharjoittajia, jotka ovat pohjavedet ja maaperän pilanneet, ei enää ole olemassa. Ne ovat joko muuttaneet pois paikkakunnalta, muuttaneet nimeään tai yksinkertaisesti lakanneet olemasta konkurssin tai yrityksen muun alasajon vuoksi. Usein on viranomaisilla ollut perusteltuja epäilyjä siitä, että tällainen toiminnan lopettaminen on perustunut tietoiseen valintaan, kun

on nähty tulossa olevat vastuut. On tiedetty jotakuinkin tarkkaan, mitä kaikkea, ainakin mitä kaikkia määriä, on päästetty maaperään ja pohjaveteen.

Tämän vuoksi on mielestäni erittäin myönteistä, että työasiainvaliokunta asiaa käsitellessään kiinnitti tähän seikkaan huomiota. Ympäristövaliokuntahan oli erittäin hyvässä lausunnossaan tuonut esiin jo kemikaalien korvattavuuden periaatteen vähemmän vaarallisilla aineilla tai tuotteilla, mikä tavallaan tietysti vieläkin tehokkaammin toimisi ympäristön hyväksi.

Työasiainvaliokunnalle saadun selvityksen mukaan ympäristöministeriössä on aloitettu selvitys rahaston perustamisesta, jolla rahastolla voitaisiin jälkikäteen korvata niitä menetyksiä, joita maaperään tai pohjaveteen päässeistä ihmisille haitallisista aineista, joista suuri osa on kemikaaleja, voi aiheutua. Ympäristöministeriön selvityksen mukaan tarkoitus on valmistella ympäristövahinkorahastojärjestelmä olemassa olevan öljyvahinkorahaston pohjalta. Valmistelun lopputuloksesta ei sinänsä vielä voi tietää eikä voi sanoa, mikä oikea muoto on, mutta se ajatus on tietysti erinomaisen hyvä, että ne, jotka toimintaa harjoittavat, saavat siitä taloudellista tulosta, myös osallistuvat yhteisvastuun kautta jonkun mätämunan aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen.

Arvoisa puhemies! Työasiainvaliokunta piti tärkeänä, että ympäristövahinkojen korvausjärjestelmä toteutetaan mahdollisimman pian. Minusta nyt, kun eduskunta päättää lainmuutoksesta, siihen päätökseen sisältyy myös valiokunnan mietinnön hyväksyminen. Toivon ja edellytän, että ympäristöministeriö saa tämän valmistelutyön nyt kiirehtimisen jälkeen ensi tilassa eduskunnan käsiteltäväksi.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Ehdotus laiksi tulliverolain muuttamisesta

Toinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 278

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 61

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 61. Ensin sallitaan yleiskeskustelu asiasta, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsitteilyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. N ä s i : Arvoisa puhemies! Eduskunnan käsiteltävänä on tänään hallituksen ehdotus tulliverolain muuttamisesta, joka muun ohella pitää sisällään maan pohjoisten kuntien asukkaiden ylimuistaisen tulliverovapauden eli oikeuden tuoda eräitä välttämättömiä päivittäistarvikkeita rajan takaa Norjan puolelta tullitta.

Eduskuntahan käsiteli samaa asiaa vajaa vuosi sitten keväätalvella maaliskuussa, jolloin päätöksen lopputulos oli tavattoman onneton. Tuolloinhan jätettiin mm. saamelaiset kuulematta, vaikka hallitusmuotoon hiljattain tehty lisäys tätä olisi edellyttänyt, oikeudet menetettiin ja saatiin aikaan vain tynkä laki vajaan vuoden aikataululla.

Tänään voimme olla tyytyväisiä. Nyt käsiteltävänä oleva lakiehdotus on hyvä. Paljon parjattulle hallitukselle onkin lausuttava tässä yhteydessä kiitokset järkevistä ja hyvästä ehdotuksesta. Erityiset kiitokset kuuluvat valtiovarainvaliokunnalle ja sen verekselle, tarmokkaalle, uudelle puheenjohtajalle, joka on viipymättä ja myönteisessä hengessä tulliverovapausasian tuonut eduskunnan käsiteltäväksi. Nyt eduskunnalla on tilaisuus oikoa tekemänsä virheet ja palauttaa pohjoisten kuntien asukkaille ylimuistaiset oikeudet, jotka heille varmaan eittämättä meidän kaikkien mielestä kuuluvatkin.

Tämä tekee myös oikeutta saamelaisille vähemmistökansallisuutena ja ennen kaikkea takaa, että kyseisissä kotitalouksissa peruselintarvikkeita voidaan tuoda tullitta rajan takaa niin kuin tähänkin asti. Tasa-arvoa puolestaan edustaa se, että piipputupakkaa voidaan myös tuoda tullivapaasti Norjan puolelta. Varsinkin ikääntyvän väestön keskuudessa siellä sekä miehet että naiset ihan tasavertaisesti vetävät piipputupakkaa. Saadaan aikaan myös pysyvä laki, joten eduskunta on tehnyt ja tekemässä todellista oikeutta.

Kannatan lain hyväksymistä.

Ed. A p u k k a (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Oli ihan mielenkiintoista kuunnella, miten ed. Näsi äityi tässä kehumään hallitusta mahtavasta lakiesityksestä, millä palautetaan

näille pohjoisen kuntien asukkaille perinteinen oikeus. Minun mielestäni tässä kyllä ed. Näsi olisi aivan hyvin voinut vielä moittia kiitosten sijasta sitä keväällistä farssia, mikä tämän lain ympärille tässä salissa järjestettiin. Me jokainen muistamme, miten jääräpäisesti hallitus silloin piti kiinni omasta esityksestään, jolla tämä oikeus kolmen pohjoisen kunnan asukkailta otettiin pois.

Kyllä varmasti sen keväällisen käsittelyn aikana kaikille tässä salissa tuli selväksi se, että tehtiin täysin epäoikeudenmukainen ja kohtuuton päätös, kun otettiin tämä perinteinen oikeus maan köyhimmän alueen ihmisiltä pois, etenkin kun missään olosuhteissa ei ollut tapahtunut ainakaan parempaan päin muutoksia. Tiedettiin aivan hyvin, että matkat ja kauppojen etäisyydet ovat päinvastoin viime vuosina kasvaneet, joukkoliikennevälineet ovat lähes tyystin lakanneet tuolla alueella kulkemasta, polttoaineitten hinnat ovat kallistuneet huomattavasti muuta maata enemmän pohjoisessa jne. Siitä huolimatta oltiin ottamassa maan köyhimmältä alueelta perheiltä noin 5 000—6 000 markkaa vuodessa etuuksia pois.

Tämä oli minusta kohtuutonta, ja on hyvä nytkin muistaa, että kun tässä nyt tehdään parempi laki kuin keväällä, niin olisi ollut kohtuullista, että hallitus olisi nämä epäkohdat huomannut jo keväällä, ettei olisi tarvinnut muutamaa kuukauden päästä peruuttaa näitä päätöksiä.

Ed. Puhakka merkitään läsnä olevaksi.

Oikeusministeri P o k k a : Herra puhemies! Äskeisiä edustajatoverieni puheenvuoroja kuultuani voin kai kuitenkin sanoa, että hallitus on asiassa ottanut vastaan sen kritiikin, minkä eduskuntaryhmät ovat esittäneet, ja muuttanut lainsäädäntöä. Tämähän oli äänestystulos, ja pykälä, josta nyt keskustellaan, poistettiin keskustan ministereiden sekä ministeri Norrbackin ja ministeri Kankaanniemen äänillä, jotka olivat valtioneuvostossa enemmistönä.

Ed. L u u k k a i n e n (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Kuten ed. Näsin puheenvuorosta kävi selvästi ilmi, niin hallituksen harjoittama veropolitiikka on täysin linjatonta. Suoraan sanoen se keikkuu kuin kissanhännän nokassa. Tämän lain käsittely on nyt ensimmäinen osoitus

siitä ja lisää on varmasti tulossa, kunhan maltamme odottaa, että tämä ”vuosisadan verouudistus” kaikkine lakeineen on saliin tulossa. Siinä näemme samanlaisia keikauksia.

Asiantuntijoiden kuulemisessa kävi ilmi, ettei tähän verolakiin näiden kolmen pohjoisen kunnan osalta todellakaan sisälly mitään veropoliittista viisautta. Tämä on pelkästään poliittinen ratkaisu, ja oikeastaan voisi sanoa, että näin kunnallisvaalien jälkeen, joissa kepu on näissä kolmessa pohjoisessa kunnassa hävinnyt, hämmästelten sitä, että tätä nyt vielä tarjottiin tänne.

Ed. Väyrynen merkitään läsnä olevaksi.

Ed. L a a k s o : Herra puhemies! Ed. Näsi totesi, että eduskunnalla on nyt mahdollisuus oikaista tässä asiassa aikaisemmin tekemänsä virheet. Itse asiassa on kyse siitä, että hallituspuolueiden kansanedustajilla on nyt mahdollisuus oikaista tässä asiassa aikaisemmin tekemänsä virheet. Eduskunnan oppositiohan on tässä asiassa ollut sitä mieltä, että näille kolmelle Pohjois-Suomen kunnalle ja näissä asuville asukkaille on säilytettävä tämä etu eli mahdollisuus ilman tullia ostaa Norjasta tiettyjä tuotteita.

Ed. Näsi itse on tässä käyttäytynyt eri tavalla kuin useimmat muut hallitusryhmien kansanedustajat. Hän on ollut opposition kanssa samaa mieltä siitä, että tämä tullittomuus ja etu näissä kunnissa asuville kuntalaisille pitääkin säilyttää.

Mutta viittaisin tässä yhteydessä ed. Sasin aikaisemmin käyttämään puheenvuoroon, jossa hän arvosteli hallituksen nyt tekemää käännettä ja totesi, että mahdollisesti tämä etuus, joka nyt näille asukkaille taas palautetaan, saatetaan poistaa integraatioprosessin syvenemisen myötä.

Itse olen sitä mieltä, että integraation syventämisestä ei pidä tulkita Suomessa siten, että köyhimmältä kansanosalta vietäisiin yhdentymisen verukkeella heillä nyt olevat edut. Mutta pelkään, että hallitus näin tulee tulevaisuudessa tekemään eli tulee tekemään jälleen kerran uuden käännöksen tässä asiassa.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 1, 5, 7 ja 7 a §, 7 b § ja sen edellä oleva väliotsikko, 9 a, 9 b, 11, 12, 14, 14 a, 15, 16, 16 a, 17, 18, 20—25 ja 29 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

3) Ehdotukset laiksi työntekijäin eläkelain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Toinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 304
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 41

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 41. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotusten yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta ensimmäisen lakiehdotuksen 13 b § ja lain voimaantulosäännös sekä lakiehdotuksen voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Eduskunta yhtyy sosiaali- ja terveysvaliokunnan ehdotukseen toisen lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta

kolmannen lakiehdotuksen 10 § ja lain voimaantulosäännös sekä lakiehdotuksen voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

neljännen lakiehdotuksen 9 § ja lain voimaantulosäännös sekä lakiehdotuksen voimaantulosäännös, johtolause ja nimike sekä

viidennen lakiehdotuksen 1 § ja lain voimaantulosäännös sekä lakiehdotuksen voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotusten toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

4) Ehdotus laiksi sähkölain muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 258
Talousvaliokunnan mietintö n:o 49

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö n:o 49. Ensin sallitaan

asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 1, 5, 9, 24, 24 a, 25, 29, 31 a, 36, 37 a, 39, 58, 59, 61 ja 62 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

5) Ehdotus laiksi eräitä julkisia yrityksiä koskevasta tiedonantovelvollisuudesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 270
Talousvaliokunnan mietintö n:o 50

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö n:o 50. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 1—9 §, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

6) Ehdotukset laiksi elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain muuttamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Toinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 259
Talousvaliokunnan mietintö n:o 51

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö n:o 51. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotusten yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. Aittoniemi: Herra puhemies! Itse asiassa — en ole koskaan käyttänyt tuollaista sanontaa kuin itse asiassa, mutta mielestäni se on hyvin sivistynyt sanonta, ed. Kekkonen käyttää hyvin usein sellaista — itse asiassa tunnen tämän lain hyvin huonosti. Kun ed. Laakso ei ole

paikalla, niin minä uskallan sen tunnustaa. Hän-
hän on arvostellut minua, että minä puhun täällä
salissa vähän etulehden perusteella. Se pitää
kyllä joskus paikkansakin, mutta kysymys on
hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi elin-
keinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain
muuttamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi la-
eiksi.

Kysymys on siitä, että tämän lain hyväksymi-
sen jälkeen, kysymyksessä on Eta-laki, kuka
tahansa Eta-alueella asuinpaikan omaava henki-
lö voi harjoittaa Suomessa elinkeinoa, jopa kul-
kukauppaa, ja mikä mielenkiintoisinta, ilman
minkäänlaista valtiolle asetettua verovakuutta.
Tässä valiokunnan mietinnössä kiinnitetään
erääseen asiaan huomiota, asiaan, joka sai mi-
nussa hälytyksellöt soimaan. Siinä kiinnitetään
huomiota sellaiseen asiaan, että on olemassa
vaara, että tätä käytetään väärin. Tässä lukee
näin: ”Maahan tulon ja maassa oleskeluun
saattaa liittyä tulkinnanvaraisuuksia mm. sellai-
sissa tapauksissa, joissa tulevan elinkeinon har-
joittajan mukana muuttaa muun kuin Eta-val-
tion kansalaisuuden omaavia perheenjäseniä.”

Vaikka minä kuinka yritän tätä asiaa aprikoi-
da, niin kyllä kai tämä elinkeinon harjoittaja voi
olla jo muun maan kuin Eta-maan kansalainen,
koska pohjakriteeriksi asetetaan vain se, että
hänellä on asuinpaikka Eta-alueella, ei edes
kotipaikkavaatimusta vaan asuinpaikkavaati-
mus, joka tarkoittaa sitä, että tulee Amsterda-
miin jostakin tuolta, missä käytetään palttinaisia
pussihousuja, ottaa sieltä pariaksi viikoksi asun-
non ja rekisteröi sen asuinpaikakseen, sen jäl-
keen tulee tänne Suomeen ja tuo sieltä palttina-
housujen maasta vaikka miten paljon näitä elin-
keinon harjoittajia tänne tullessaan.

Minä haluaisin kysyä hieman ed. Louekoskel-
ta, joka on tämän valiokunnan puheenjohtaja,
miten tämä asia on tulkittavissa, koska meidän
järkeemme on ahdettu se, että vapaa liikkumi-
nen työn ja elinkeinon merkityksessä on vain
Eta-maiden kansalaisilla. Nyt kuka hyvänsä,
joka ottaa väliaikaisen asuinpaikan Amsterda-
mista, voi tulla tänne harjoittamaan elinkeinoa,
jopa kulkukauppaa, joka sellaisenaan on hyvä
asia, että se alkaa maaseudulla virikkeitä vähän
lisätä. Siellä tällainen palttinaisuusinen kulku-
kauppias saattaisi torpan emännän mieleen tuo-
da ihan tuollaisia romanttisia ajatuksia ja elä-
män vireyttä. Mutta jos asiallisesti puhutaan,
niin kaikki on tämän lain hyväksymisen jälkeen
vapaata kenelle hyvänsä, kunhan ottaa asuinpai-
kan Euroopasta ja tuo mukanaan keitä tahansa.

(Ed. Skinnari: Ottaa vielä SMP:n jäsenkirjan!)
— Saattaa olla, että SMP:läiset joutuvat myy-
mään jäsenkirjoja siihen suuntaan.

Mutta minä haluan todeta sen vielä, että tämä
laki jättää myös epävarmaksi sen, voiko kuka
tahansa mistä tahansa tullut harjoittaa Suomes-
sa esimerkiksi sellaista elinkeinoa kuin vartioi-
misliikettä, vartioimisliikettä palttinahousut ja-
lassa ja käyrä sapeli vyöllä. Ed. Kekkonen, jos
vartioimisliikkeiden taso viedään tälle asteelle,
niin kyllä täytyy sitten perustaa vielä yksi vartioi-
misliike, joka kulkee näiden perässä ja vartioi
sitä, mitä nämä henkilöt vartioivat. (Ed. Kekko-
nen: Onko tämä myönnytys SMP:lle?) Minä
haluan selvittää, ed. Kekkonen, tämän asian,
mistä tässä on kysymys.

Ed. Louekoski ei ole täällä, hän ei ole vastaa-
massa tähän. Kun mennään kolmanteen käsitte-
lyyn, ellei asia selviä tai jos asia on niin, että kuka
tahansa saa tulla tänne vastoin Eta-lainsäädän-
nöstä annettuja näkemyksiä harjoittamaan elin-
keinoa ilman minkäänlaisia vakuuksia ja tuoda
tänne, keitä haluaa, niin silloin kolmannessa
käsitellyssä tehdään tästä lakiehdotuksesta hyl-
käsehdotus. Minä tiedän varsin hyvin, että
täällä ei enää näissä asioissa ole järki päässä
muilla kuin SMP:n ryhmällä, mutta tuleepa se
kirveskuvio kuitenkin tuonne ilmaisemaan sitä,
että joku on näistä asioista kantanut huolta.

Ed. P e l t t a r i : Herra puhemies! Itse asiassa
ed. Aittoniemi käytti harvinaisen järkevän pu-
heenvuoron, oliko se nyt palttina- vai flanelli-
housuista, mistä hän teki selvää. Se ei ollut niin
asiallista, mutta tietysti on syytä, että tietynlai-
nen kontrolli tässä asiassa tapahtuu, koska mm.
vartioimisliikkeiden ym. suhteen on tiettyjä vaati-
muksia, ettei tarvitse tehdä kuten Ruotsin puo-
lella. Kun siellä poliisi liikkuu, niin tarvitaan
toinen poliisi perään katsomassa, mitä virkavir-
keitä toinen on tehnyt.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Yksityiskohtaisessa käsitellyssä hyväksytään
keskustelutta
ensimmäisen lakiehdotuksen 1, 6, 7 ja 27 §,
voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,
toisen lakiehdotuksen 3, 13 a, 15, 17 ja 31 §,
voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,
kolmannen lakiehdotuksen 44 §, voimaantu-
losäännös, johtolause ja nimike sekä
neljännen lakiehdotuksen 85 §, voimaantulo-
säännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotusten toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

7) Ehdotus Baltian teknisen avun erityisrahastosta Viroa, Latviaa ja Liettuaa varten tehdyn maksuosuussopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Ainoa käsittely
Hallituksen esitys n:o 178
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 23

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 23.

Keskustelua ei synny.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

8) Ehdotus Baltian erityisinvestointirahastosta pieniä ja keskisuuria yrityksiä varten Virossa, Latviassa ja Liettuassa tehdyn maksuosuussopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Ainoa käsittely
Hallituksen esitys n:o 179
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 24

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 24.

Keskustelua ei synny.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

Poistoja päiväjärjestyksestä

P u h e m i e s : Päiväjärjestyksestä poistetaan 9)—12) asia.

Pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

ensi torstain täysistuntoon:

13) Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 22 (K 9)

14) Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 25 (K 15/1991 vp)

seuraavaan täysistuntoon:

15) Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 26 (HE 266)

16) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 62 (HE 195)

ensi lauantain täysistuntoon:

17) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 63 (HE 308)

seuraavaan täysistuntoon:

18) Liikennevaliokunnan mietintö n:o 8 (HE 171)

19) Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 22 (HE 194)

20) Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 23 (HE 285)

21) Ympäristövaliokunnan mietintö n:o 11 (HE 292)

22) Ympäristövaliokunnan mietintö n:o 12 (HE 272)

23) Ympäristövaliokunnan mietintö n:o 13 (HE 273)

24) Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö n:o 43 (HE 303)

P u h e m i e s : Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään kello 14.45.

Täysistunto lopetetaan kello 14.35.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen

